

Дата: 23.12.2024

Клас: 7– А

Предмет: Технології

Урок: № 16

Вчитель: Капуста В.М.

Повторення

**Інструктаж з БЖД. Технологічний процес:
оздоблення виробів.**

Мета уроку:

- розвивати предметні компетентності: ознайомити з різними видами оздоблення;
- розвивати ключові компетентності: спілкування державною мовою: обговорювати питання, пов'язані з реалізацією проєкту, ділитися власними думками, ідеями, коментувати та оцінювати власну діяльність та діяльність інших;
- уміння вчитися впродовж життя: формувати власну потребу в навчанні, шукати та застосовувати потрібну інформацію для реалізації проєкту;
- соціальна та громадянська компетентність: уміння працювати самостійно та в команді з іншими на результат, повагу один до одного.

Види оздоблення

- Вироби з деревини та фанери, можна оздобити за допомогою різноманітних технік та інструментів. На наших уроках можна використовувати такі види оздоблення як *випалювання, розпис*.
- *Мета оздоблення*: надати виробові гарного вигляду .

Шліфування

- **Шліфування** – це технологічна операція, що передбачає усунення незначних нерівностей на поверхні за допомогою абразивних матеріалів.
-
- Шліфувальні шкірки виготовляють з тканини або цупкого паперу, на один бік яких наклеюють подрібнені частинки твердої речовини - абразиву. Чим дрібніші частинки, тим вища якість оброблювальної поверхні.
 - Паперові шліфувальні матеріали (наждачний папір) використовують для ручного шліфування. Шліфувальну шкірку (на тканинній основі) застосовують переважно у верстатах та шліфувальних електроінструментах. Вона є міцнішою.
Під час шліфування великих поверхонь шкірку намотують на бруски.
 - Щоб зачистити дрібні деталі, їх рухають по шліфувальній шкірці.
 - Рівні кромки також зачищають за допомогою колодки та шліфшкурки.
 - Шліфування деталей виконують для того, щоб надати виробу красивого вигляду та високої якості.

Прийоми обробки заготовок

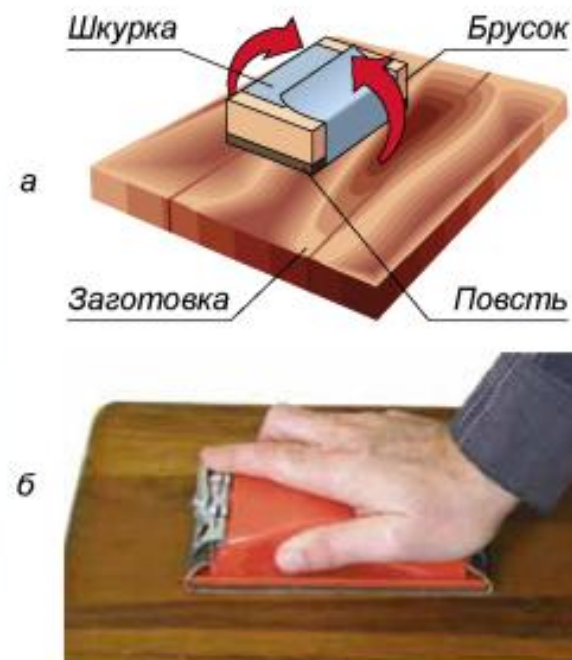
Під час шліфування великих поверхонь шкурку намотують на бруски.

- Щоб зачистити дрібні деталі, їх рухають по шліфувальній шкурці.
- Рівні кромки також зачищають за допомогою колодки та шліфшкурки.
- Шліфування деталей виконують для того, щоб надати виробу красивого вигляду та високої якості.

- шліфують поверхню деревини чи фанери за допомогою шліфувальної колодки (шліфка) або спеціального пристрою, на яких кріпиться шліфувальна шкурка

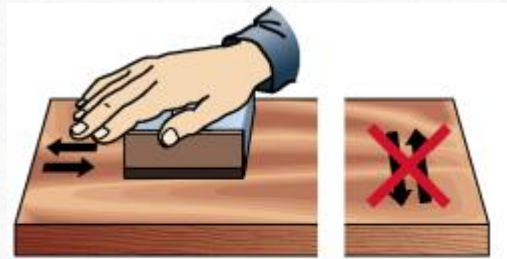

Мал. 83. Позначення на шліфувальних шкурках

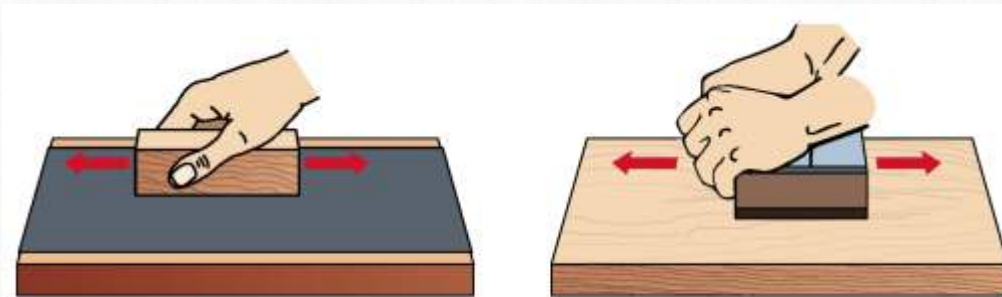

Мал. 84. Кріплення шліфувальної шкурки: а – на колодці (шліфку); б – на пристрої

- Напрямок шліфування повинен збігатися з напрямком волокон деревини (мал. 85, а). Якщо шліфувати поперек волокон (мал. 85, б), утворяться подряпини. Спочатку вони будуть майже непомітними, але після покривання виробу лаком чітко вирізнятимуться й зіпсують зовнішній вигляд виробу.

а б
Мал. 85. Напрямки шліфування:
а – правильно; б – неправильно

а б
Мал. 86. Прийоми шліфування деталей: а – дрібних; б – великих

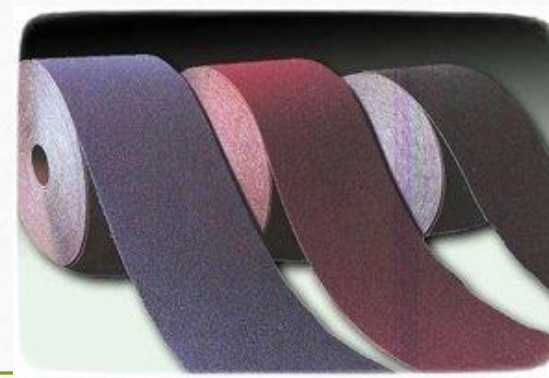
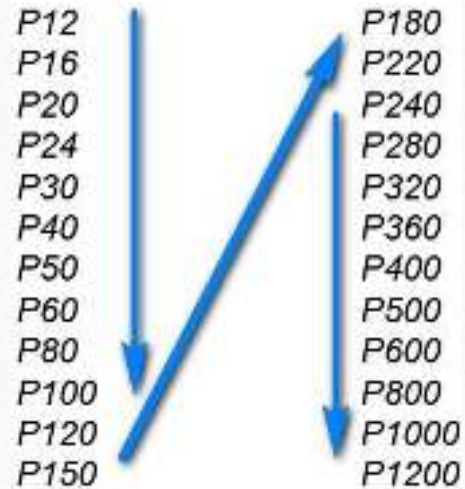
- Щоб зачистити дрібні деталі, їх рухають по шліфувальній шкурці. Великі деталі шліфують переміщенням бруска з шліфувальною шкуркою вздовж волокон деревини заготовки (мал. 86).
-

Маркування шліфувальних шкурок

- Приклад маркування:

P40 (крупне зерно), P80 (зерно середньої величини), P200 (зерно малої величини).

Тобто, чим менше число, тим більший розмір зернини абразиву.

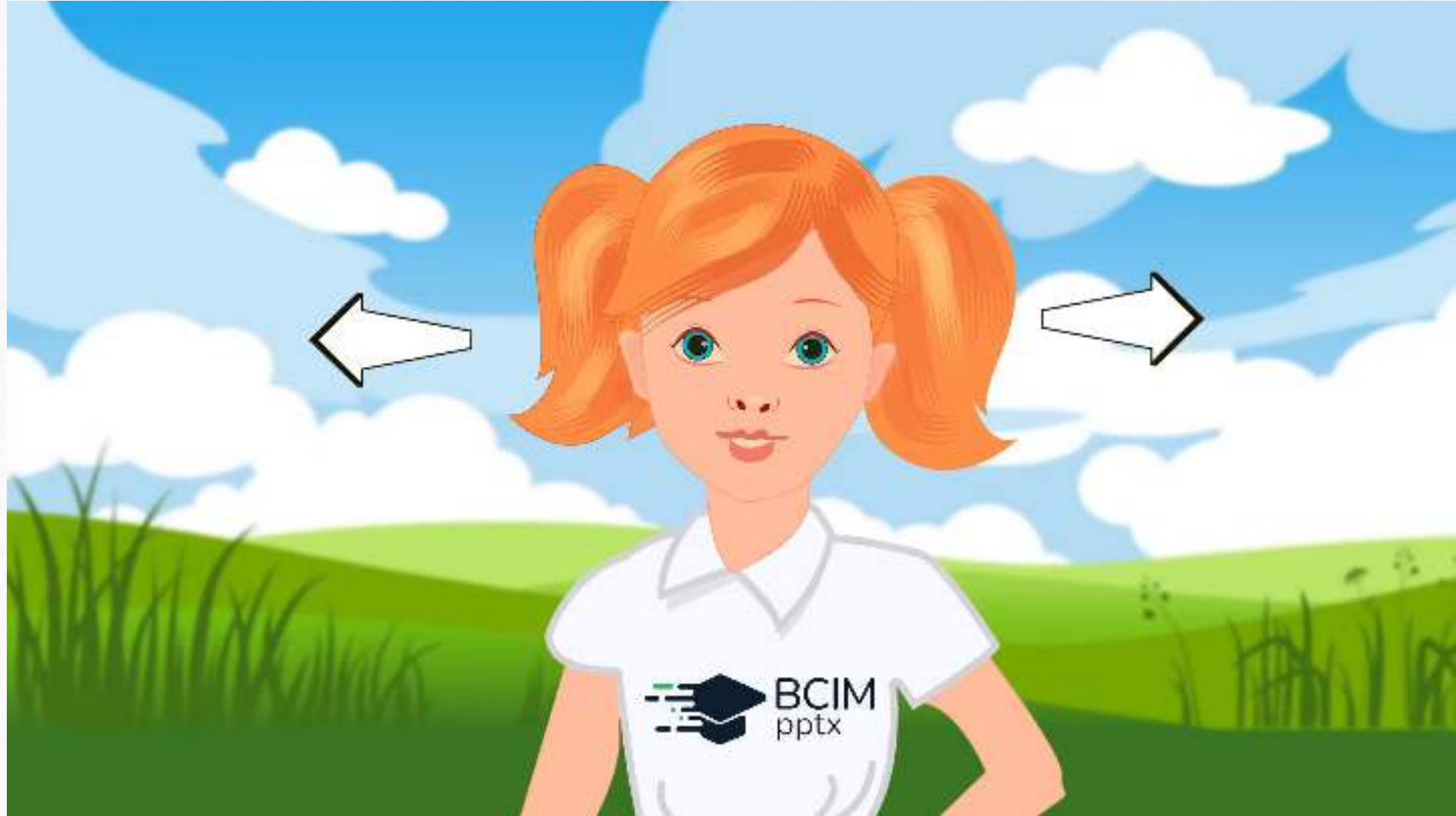

Шліфувальні машини

- Нині великого поширення як на виробництві, так і в побуті набуло використання електрифікованих шліфувальних машин (мал. 87).

Мал. 87. Сучасні ручні шліфувальні машини: а – стрічкова, б – дискова

Випалювання як вид оздоблення

- **Випалювання** (інша назва цієї техніки — пірографія) виконується за допомогою розпеченого до певної температури металевого стержня або металевої нитки, які залишають на поверхні деревини слід або знак певної форми.
- **Випалювання** застосовується для декорування дитячих іграшок і елементів народної дерев'яної архітектури. Розрізняють два способи випалювання — *розжареними металевими штампиками*, із відбитків яких складають різноманітні орнаменти, і *електрописаком*, що дає чіткий контурний малюнок.

Розпис

- *Розпис на дереві* — зручна й оригінальна техніка орнаментування виробів. Орнамент наносять пензлями із білячої шерсті на поверхню виробу гуашшю, аквареллю.
- Після висихання нанесеної на поверхню фарби її покривають 2-3 шарами лаку.
- Лакова плівка не тільки зберігає природну текстуру деревини, але й охороняє її від забруднення, значно подовжує термін використання виробу.

Оздоблення з гудзиків

- Перші гудзики, які дійшли до нас були циліндричні гантелеподібні, зроблені з кістки мамонта. Пізніше гудзики стали виготовляти з дерева, шкіри, скла, перламутру

Оздоблення зернами кави

- Характер людини, його фантазія і креативність найкраще проявляється в речах, зроблених своїми руками.

Оригінальний варіант оздоблення

- Кожному цікаво придумати щось своє, унікальне, оригінальне. І зробити це, по-можливості, якісно і красиво. Ну не вийшло дуже якісно, так нехай хоч буде оригінально і «з душою». Творчий процес – прекрасний і нескінченний.

Технологія художнього випалювання

Випалювання - найдавніший традиційний спосіб декорування виробів з деревини та деревних матеріалів. Витоки мистецтва випалювання сягають тих далеких часів, коли людина зуміла зробити з металу перші примітивні знаряддя та інструменти й помітила, що дотик розпеченого у вогні металу може залишити на деревині помітний слід у вигляді темного обвугленого місця: крапки, плями чи лінії.

Технікою випалювання в давнину оздоблювали деталі архітектури, знаряддя праці, транспортні засоби, побутові вироби тощо (мал. 137).

Орнаменти для випалювання

- Техніка випалювання : раніше орнамент наносили на поверхню розпеченим залізним писаком (тепер для оздоблення використовують електровипалювачі).
- Основними орнаментальними мотивами були різноманітні поєднання переважно прямих ліній, з яких утворювалися ромби, квадрати, хрести, ламані та хвилясті лінії (мал. 138, а). Згодом почали випалювати елементи рослинного орнаменту у вигляді дерев, квітів, листя тощо (мал. 138, б).

Мал. 138. Орнаменти для випалювання:
а – геометричні; б – рослинні

Будова випалювача

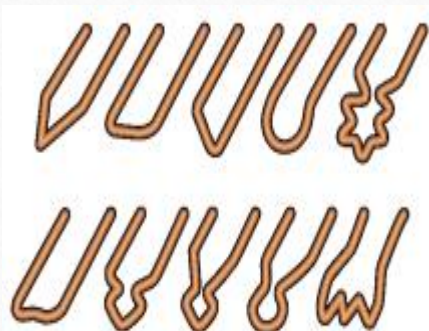
- У шкільних майстернях випалювання малюнків технікою пірографії виконують електричним приладом для випалювання, який називається випалювачем (мал. 139).
- Він складається з корпусу 1, з'єднувальних проводів 2, нагрівального наконечника (пера) 4, закріпленого в пластмасовій ручці 3. Регулювання температури наконечника здійснюють ручкою регулятора випалювача 5.

Мал. 139. Будова випалювача

Стрижневі випалювачі

- Крім дротових випалювачів, під час масового виробництва однакових виробів широко використовують стрижневі випалювачі (мал. 141, а). Вони мають набір змінних штампів (стрижневих насадок, мал. 141, б), за допомогою яких можна випалювати різноманітні орнаменти (мал. 141, в).

Мал. 140. Змінні нагрівальні наконечники (пера)

а

б

в

Мал. 141. Стрижневий випалювач: а – загальний вигляд; б – стрижневі штампи; в – елементи випалених орнаментів

Послідовність виконання роботи

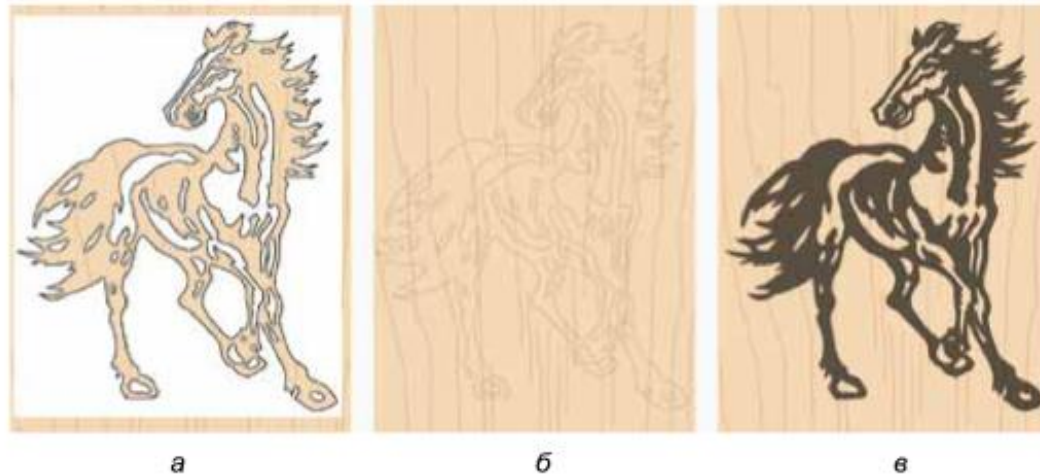
- Перш ніж випалювати малюнок, поверхню виробу ретельно шліфують.
- Потім на підготовлену поверхню переносять малюнок для випалювання. Найбільш розповсюдженим є спосіб перенесення зображення за допомогою копіювального паперу. Для цього копіювальний папір кладуть на підготовлену поверхню блискучою стороною. Поверх нього розміщують малюнок, притискаючи рукою або фіксуючи за допомогою ґвіздочок (мал. 142). Найкраще використовувати для фіксування ґвіздки з пластмасовими ручками.

Мал. 142. Фіксування малюнка за допомогою ґвіздочок

Нанесення зображень за допомогою трафаретів

- Велику кількість однакових зображень наносять на заготовку за допомогою трафаретів. Вибраний трафарет закріплюють на заготовці також за допомогою ґвоздиків. Далі гостро заточеним олівцем акуратно обводять контури всіх його елементів (мал. 143). При цьому необхідно стежити, щоб перетинки трафарету не зламалися.

Мал. 143. Розмічання за трафаретом: а – трафарет; б – зображення контурів на заготовці; в – випалене зображення

Виконання роботи

- Під час роботи руки вільно розташовані на столі. Деталі виробу кладуть під нахилом до стола, щоб робоча поверхня була розміщена під прямим кутом до променя зору. Відстань від поверхні випалювання до очей повинна становити 30...35 см (мал. 144), кожні 10...15 хв слід робити невеликі перерви.
- Для випалювання прилад вмикають в електромережу. Випалювання починають після нагрівання пера до темно-червоного кольору. Нагрівання пера регулюють ручкою регулятора від положення М (менше) до положення Б (більше).

Мал. 144. Робоча поза під час випалювання

Сьогодні
23.12.2024

Фізкультхвилинка

- Ручку з нагрітим пером беруть у праву руку, як олівець.
- При випалюванні кривих ліній і крапок ручку випалювача з пером тримають перпендикулярно до поверхні випалювання, а при випалюванні прямих ліній - так, як олівець при малюванні.
- При випалюванні сидіти потрібно прямо, права рука має стійко і надійно лежати на столі (мал. 145).

Мал. 145. Тримання ручки випалювача з пером

Способи випалювання

- Найпростішим способом є **випалювання крапками** (мал. 146, а). Крапки утворюються завдяки легким дотикам пера до заготовки.
- Якщо випалити крапки на близькій відстані одна від одної, отримаємо спосіб випалювання **лініями**, якими обводять контури малюнка.
- Для випалювання прямих ліній використовують також прийом утворення штрихів за рахунок повільних коротких рухів пера по контуру малюнка (мал. 146, б).
- **Комбінований спосіб** отримують поєднанням перших двох способів випалювання.

- Міняючи перо на товще та тонше, рухаючи його повільніше або швидше, можна одержати лінії різної ширини та глибини.

а

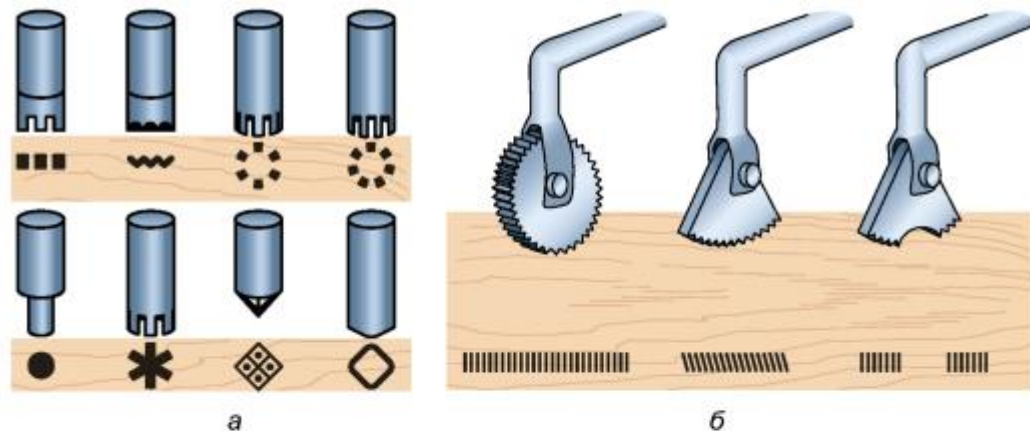

б

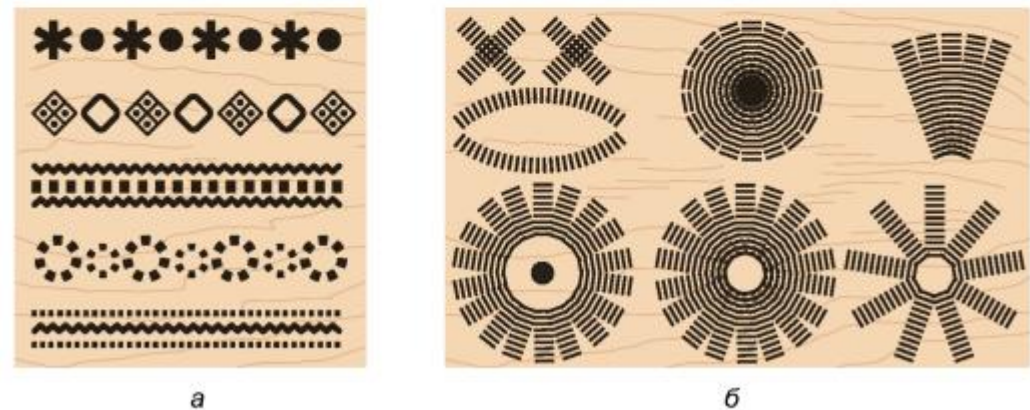
Мал. 147. Контури випалювання: а – лініями однакової товщини;
б – лініями різної товщини

Штампування

- Використовуючи стрижневий випалювач, випалене зображення формують за допомогою штампування, тобто малюнок утворюється поєднанням випалених відбитків одного або різних штампів (мал. 149).

Мал. 148. Стрижневі насадки: а – штампи; б – накатки

Мал. 149. Утворення зображення штампуванням: а – різними штампам; б – накатками

Правила безпеки праці під час випалювання

- умикати електричний випалювач можна лише з дозволу вчителя;
- корпус випалювача та провідники мають бути непошкодженими;
- не слід нахилятися близько до місця випалювання через утворення над ним диму, дихати потрібно через ніс;
- слід берегти руки та одяг від доторкання нагрітих елементів;
- розігрітий наконечник або штамп потрібно класти на вогнетривку підставку;
- після звершення роботи прилад слід вимкнути.

Домашнє завдання

- 1. Ознайомитися з відеоматеріалом:
- Технологія випалювання
- https://www.youtube.com/watch?v=r6I0X8gFWeE&ab_channel=%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%A4%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D0%BE
- **Зворотній зв'язок: Human** або ел. пошта valentinakapusta55@gmail.com